

חודיה בשולחן שבת

לפרשת ויחי
מתוך ספרי 'תורתך שאלתי'

צאת שבת	כניסת שבת
17:32	16:23 חיפה
17:34	16:32 תל אביב
17:33	16:18 ירושלים
17:36	16:39 באר שבע

מקום מרכזי לפרשת השבוע בשולחן השבת, במהלך הסעודה. בהכנה קלה, ניתן "לשדרג" את הרעיון הקצר ולהפוך אותו ל**חוייה חינוכית מעצימה**, שבאמצעותה נעביר לילדים מסרים חינוכיים, תוך **העשרת השיח התורני** בשולחן שבת. לפניכם 3 "מערכים" לשולחן שבת, אחד לכל סעודה. ראשון עוסק בשאלה האם היו ליוסף בנים נוספים. השני בבקשת יוסף מפרעה ללכת ולקבור את יעקב, והשלישי בדברי יוסף לאחיו, לאחר שאביו נפטר ונקבר. **השאלות והתשובות מתוך ספרי 'תורתך שאלתי', לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות**

סעודה ראשונה האם היו ליוסף בנים נוספים?

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

1 התורה מתארת לנו בהרחבה את שני בני יוסף, את מנשה ואפרים. נשאלת השאלה: **האם היו ליוסף בנים נוספים, פרט למנשה ואפרים?**

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

2 השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

1. אם היו לו בנים נוספים, מדוע לא הביא גם אותם לאביו יעקב?
2. אם היו לו בנים נוספים, מדוע התורה לא כתבה זאת?

3 לאחר מכן נשיב את תמצית התשובות* שלפניכם:

- **אבן עזרא:** היו לו בנים נוספים.
- **רד"ק:** יתכן מאד שהוליד בשבע עשרה השנים הללו בנים אחרים, ולא הביאם לפני אביו, משום שהיו קטנים.
- **רבי חיים פלטיאל:** על פי הלשון משמע שהיו ליוסף בנים, שהרי כתבה התורה 'אֲשֶׁר הוֹלְדָתָ אַחֲרֵיהֶם', בלשון עבר (ומשמע שכבר נולדו), ולא כתוב 'אשר תוליד', בעתיד. אמנם יעקב לא בירך אותם, משום שהם נכללו בברכת אפרים ומנשה ובברכת יוסף.
- **רבי זלמן סורוצקין:** לא היו לו בנים נוספים, שהרי לא כתוב 'בניך', אלא 'וּמוֹלְדָתָךְ'. כוונת יעקב במילים אלו היתה שאפרים ומנשה ייחשבו כבתי אבות, כמו בני שאר השבטים.
- **רבי חיים קניבסקי:** היו לו בנים נוספים, והראיה לכך מהפסוק 'וַיִּתְאַבֵּל אֶפְרַיִם אֲבִיהֶם יָמִים רַבִּים וַיָּבֹאוּ אֶחָיו לְנַחְמוֹ' [דברי הימים א' ז, כב]. הרי שלאפרים היו עוד אחים.

4 תשובה ל"מיטיבי לכת":

מדרש שכל טוב: "לא נאמר 'ובנים', או 'ובניך', אלא 'וּמוֹלְדָתָךְ', דמשמע תולדות... בעלמא, ולא בנים ממש, אלא כגון בני בנים ובני בנות, שהרי לא מצינו שהוליד יוסף בנים אחרים זולתי אפרים ומנשה".

*לתשובות נוספות ניתן לעיין בספרי תורתך שאלתי

חודיה בשולחן שבת לפרשת ויחי

השאלות והתשובות מתוך ספרי 'תורתך שאלתי', לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות

סעודה שניה מדוע יוסף לא ביקש בעצמו מפרעה לקבור את אביו?

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

כשיעקב נפטר, יוסף ביקש רשות ללכת ולקבור את אביו, אך כתוב: "וַיִּדְבֹר יוֹסֵף אֶל בֵּית פְּרֹעָה לֵאמֹר... דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנֵי פְּרֹעָה לֵאמֹר" [ג, ד]. נשאלת השאלה: **מדוע יוסף ביקש מעוזרי פרעה, ולא ביקש מפרעה בעצמו?**

1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

1. נסביר לילדים את משמעות היות יוסף אונן לפני ההלויה של אביו.
2. נכוון אותם לחשוב, מה היתה תגובת פרעה, אם יוסף היה מבקש.
3. נשאל, מה היה מעמד בני יעקב בעיני המצרים באותה עת?

2

לאחר מכן נשיב את תמצית התשובות* שלפניכם:

- **מדרש רבא (ק, ד):** "למי אמר? לגדלת, שתפייס למלכה והמלכה תפייס למלך, ולמה לא נכנס הוא? שאין אבל נכנס בפלטין של מלך".
- **הנצי"ב מוולוז'ין:** משום שבזמן שאביו טרם נקבר הוא בכלל אונן, ואינו ראוי להיפגש במצב זה עם המלך.
- **רבי זלמן סורוצקין:** עם פטירת יעקב, ירד ערכם של אחי יוסף במצרים, וגם של יוסף, עד שהוצרך לבקש רשות (ואפילו לא מהמלך עצמו, אלא מאנשי ביתו) ללכת ולקבור את אביו.
- **רבי חיים קניבסקי:** יוסף ידע שאם יבקש מפרעה, הוא ישיב לו שהוא לא יכול לעזוב את מצרים, אפילו לא לזמן קצר, משום שהכל "יתמוטט" בהיעדרו, משום שאין איש שמסוגל לנהל ולכלכל את מצרים במקום יוסף. יוסף שלח שליחים, בידעו שלאנשים זרים פרעה יתבייש לומר שיוסף מחזיק את מצרים, ולא יסרב לבקשה זו.

3

תשובה ל"מיטיבי לכת":

רש"ר הירש: יוסף, על אף מעמדו הרם, הגיש את בקשתו לפרעה בדרכי עקיפין, משום שלא היה בטוח שבקשתו תתקבל, והעדיף לפנות בעקיפין. לבקשה באמצעות "צד שלישי" יש יתרון, ששני הצדדים יוכלו להתעלם מסירוב, או מתשובה שלילית אם תתקבל.

4

אפשרויות להרחבה:

לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה, תוך הבנה - מה נוכל לקחת מכך לחיינו ביום יום, מה נוכל ללמוד מכך לעצמינו.**

5

*לתשובות נוספות ניתן לעיין בספרי תורתך שאלתי

תודיה בשולחן שבת

לפרשת ויחי

השאלות והתשובות מתוך ספרי 'תורתך שאלתי', לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות

סעודה שלישית **ביאור תשובת יוסף לאחיו "כי התחת אלהים אני"**

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

לאחר שיעקב נפטר, אחי יוסף דיברו איתו. תשובתו היתה:
"אל תִּירָאוּ כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי" [ג, יט]. נשאלת השאלה:
במה "הרגיע" אותם? מה ביאור דבריו אליהם?

1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

1. נסביר ונתאר לילדים את ה"סיטואציה" שבה היו האחים בשיחה זו.
2. נשאל אותם, מה יכל יוסף לעשות להם, ואיך הם היו נוהגים במקומו.
3. נכוון את הילדים לחשוב מה משמעות המילה 'כי' בדבריו.

2

לאחר מכן נשיב את תמצית התשובות* שלפניכם:

- **מדרש שכל טוב:** "יעקב אמר לרחל בלשון תימה, 'התחת אלהים אנכי', אבל יוסף אמר לאחיו בלשון ודאי, 'כי התחת', כלומר מעין דרכיו של הקב"ה יש בי, כשם שהקב"ה עובר על פשע, כך אני עובר על פשע".
- **רש"י:** "שמא במקומו אני? (בתמיה), אם הייתי רוצה להרע לכם, כלום אני יכול? והלא אתם כולכם חשבתם עלי רעה והקב"ה חשבה לטובה, והיאך אני לבדי יכול להרע לכם?".
- **רבינו בחיי:** יוסף אמר לאחיו: אין לכם לירא מפני, משום שאני ירא אלהים, משועבד אליו ותחת עבדותו.
- **ספורנו:** יוסף שאל את אחיו: וכי אני דיין תחת הקב"ה, שאדון אחר גזרותיו ואעניש מי שהיה שליח מאתו לעשות את שליחותו? הרי הייתם שלוחיו, וברור ש'לא אתם שִׁלְחָתֶם אֹתִי הִנֵּה, כִּי הָאֱלֹהִים'.
- **אור החיים:** יוסף אמר להם: אם אתם חייבים עונש על מעשיכם, הקב"ה שופט, אני לא אקום ולא אטור.
- **רש"ר הירש:** יוסף אמר להם שהקב"ה ישפוט את הרצון ואת הכוונה. הוא, כאדם, רואה רק את התוצאה, ומבחינה זו חייב להם תודה גדולה

3

תשובה ל"מיטיבי לכת":

בכור שור: יוסף אמר להם שאין 'עליו דין עליהם', שאינו מקפיד עליהם, משום ש"רעתם" נהפכה לטובה. ב נוסף חשש שמא אם ירע להם יאמרו עליו שהביא אותם למצרים, להרע להם. ולא רק שלא יעשה רעה, אלא ייטיב עמהם, לכלכל אותם וטפם.

4

אפשרויות להרחבה:

לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה, תוך הבנה - מה נוכל לקחת מכך לחיינו ביום יום, מה נוכל ללמוד מכך לעצמינו.**

5

***לתשובות נוספות ניתן לעיין בספרי תורתך שאלתי**

שאלות נוספות להרחבה

השאלות והתשובות מתוך ספרי 'תורתך שאלתי'

- 1 שים נא ידך תחת ירכי... ויאמר השבעה לי וישבע לו [מז, כט-לא] לאחר שיעקב ביקש 'שים נא ידך', מדוע שב וביקש מיוסף שיישבע לו?
- 2 שני בניה הנולדים לה... לי הם אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי (מח, ה) מדוע רק בני יוסף זכו שמעמדם השווה למעמד השבטים?
- 3 יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי... וידגו לרב בקרב הארץ (מח, טז) מדוע בירך אותם בלשון דגים?
- 4 יששכר חמר גרם רבץ בין המשפטים (מט, יד) מה הדימוי של יששכר לחמור?
- 5 ויפל יוסף על פני אביו ויבך עליו וישק לו (נ, א) מדוע רק יוסף נפל 'על פני אביו'?

"נתקע" בלי דבר תורה בשולחן השבת?
רוצה להכין שיעור תורה מקיף ומרתק בקלות?

כולם שו"תפים בשולחן השבת!

בא להעשיר את השיח התורני
סביב שולחן שבת עם כל המשפחה!

עם 'תורתך שאלתי' אין יותר שאלות!

הרב חגי ולוסקי מרצה ומחבר ספרים רבי מכר, מציג פריצת דרך בלימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות

הזמינו את ספרי תורתך שאלתי והם בדרך אליכם

בנייד 052-9453811

מעוניינים בעלון חוויה בשולחן שבת? סרקו

נמאס להיכנס לשבת באוירה לחוצה?
רוצים לרתק את הילדים בסעודות שבת?
רוצים להנות בשבת ולהעביר את חוויית השבת לילדיכם?

הרב חגי ולוסקי
מזמין אתכם

להנות ממפגש מעצים
שיתן לכם ערך וכלים

שבת חלום

הרצאה משנה חיים, משפיעה על הגיבוש והחיזוק המשפחתי.
כיצד להתכונן עם ילדינו ולקבל שבת בנחת וברוגע
לפרטים והזמנות **052-9453811**

הצטרפו למשפחות הרבות שהפכו את שולחן שבת לחלום

לקבלת העלון 'חוויה בשולחן שבת' שלחו את המילה 'חוויה'
למייל Office@shaalti.co.il או לווטסאפ 052-9453811

4 לקבלת "טעימות" מספרי 'תורתך שאלתי' שלחו את המילה 'דוגמא'